ного віку (за методологією МОП). Із них допомогу по безробіттю отримували 78,5 %. Кожний другий безробітний раніше займав місце робітника та майже кожний третій — посаду службовця, а решта безробітних не мали професійної підготовки. Рівень зареєстрованого безробіття в цілому по країні за січень 2010 р. не змінився та на 1 лютого 2010 р. становив 1,9 % населення працездатного віку. Навантаження незайнятого населення, яке перебувало на обліку державної служби зайнятості, на кінець січня 2010 р. становило 83 особи на 10 вільних робочих місць (вакантних посад). За регіонами зазначений показник коливався від 3 осіб у м. Києві до 642 осіб у Черкаській області [2].

Таким чином, низький рівень заробітної плати є не лише наслідком, а однією з головних причин тривалого перебування економіки України у кризовому стані. Тому надзвичайно актуальним завданням є перебудова організації заробітної плати, проведення відповідної реформи з метою забезпечення поетапного підвищення заробітної плати і створення ефективного мотиваційного механізму, який ґрунтується на поєднанні економічних стимулів і соціальних гарантій.

Література

1. *Грішнова О. А.* Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник. / О. А. Грішнова — К.: Знання, 2004. — 535 с. — (Вища освіта XXI століття).

2. Офіційний сайт Міністерства статистики України: http://www.ukrstat.gov.ua

3. *Семикіна М. В.* Соціально-економічна мотивація конкурентоспроможності у сфері праці. Дис. д.е.н.: 08.09.01 / Марина Валентинівна Семикіна. — К., 2004. — 428 с.

УДК 338.26.01

С. А. Супруненко

ВИКОРИСТАННЯ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Податкове планування на підприємстві — це складний багатогранний процес, який має свою мету, завдання, механізм їх реалізації і масштаб.

Податкове планування суб'єкта господарювання невіддільно від всієї його підприємницької діяльності. Кінцевою метою податкового планування підприємства є підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, і як наслідок цього збільшення прибутку.

Життєвий цикл підприємства-платника податків складається з наступних етапів: створення, становлення і розвиток бізнесу, розквіт підприємницької діяльності, підготовка до реорганізації, ліквідації, або зміни виду діяльності.

Слід відзначити, що етапи розвитку і розквіту можуть супроводжуватися періодами тимчасового погіршення фінансових показників — фінансовою кризою, що пов'язане як з циклічним розвитком ринкової економіки в цілому, так і з життєвим циклом організації.

Кожен етан життєвого циклу організації зв'язаний з вирішенням певних завдань податкового планування. Деяким етапам відповідають різні завдання, на інших — завдання можуть повторюватися, не виключаючи один одного.

Завданнями податкового планування на різних етапах життєвого циклу організації є: вибір місце розташування; вибір організаційно-правової форми; вибір форм і методів ведення поточної підприємницької діяльності; вибір форм і методів раціонального розміщення активів і прибутку.

Завдання податкового планування на етапі життєвого циклу підприємства «створення бізнесу». Податкове планування починається вже на першому етапі життєвого циклу організації — етапі створення, коли ще тільки формується ідея майбутнього бізнесу, виробляється фінансова стратегія, формулюються цілі і завдання, вирішуються організаційні, юридичні і технічні питання. На етапі створення завданнями податкового планування виступають вибір місце розташування і вибір організаційно-правової форми.

Завдання податкового планування на етапі життєвого циклу суб'єкту господарювання «становленні і розвитку бізнесу». Етап становлення і розвитку бізнесу характеризується зростанням економічної активності організації, нарощуванням оборотів фінансово-господарської діяльності, розширенням кола ділових партнерів. На даному етапі життєвого циклу завданням податкового планування виступає вибір форм і методів ведення поточної підприємницької діяльності (планування різних форм укладання угод; вибір форм оплати праці і реалізації, соціальної політики підприємства; правильне використання пільг по основних видах податків; оперативне реагування на зміну податкового законо-

давства; проведення мінімізації і/або оптимізації податкових платежів; всі остаточні рішення повинні ухвалюватися з урахуванням податкових наслідків).

Завдання податкового планування на етапі життєвого циклу підприємства «розквіт підприємницької діяльності». Етап розквіту характеризується найвищими фінансовими показниками, стабільним економічним зростанням, підвищенням конкурентоспроможності, збільшенням витрат на соціальну політику організації, притокою інвестицій у власне виробництво, кредитуванням інших організацій і так далі. На етапі розквіту основними завданнями податкового планування виступають вибір форм і методів раціонального розміщення активів і прибутку, а також вибір форм і методів ведення поточної підприємницької діяльності.

У багатьох випадках правильне розміщення прибутку і капіталу дозволяє отримати додаткові податкові пільги, а в окремих випадках забезпечити повернення (відшкодування) частини сплачених податків.

Періоди погіршенні фінансових показників (фінансова криза) виникають в житті будь-якої організації або індивідуального підприємця. Для того, щоб подолати ситуацію, що створилася, необхідно терміново прийняти відповідні заходи. Важливу роль у такому разі грає завдання податкового планування — вибір форм і методів ведення поточної підприємницької діяльності. За допомогою своєчасних і правильних дій можна виправити положення, скорегувавши фінансові показники в кращу сторону. Врешті-решт, у ситуації, що склалася, можливо, саме від заходів податковою планування залежатиме подальша доля бізнесу та підприємства в цілому.

Завдання податкового плануванні на етапі життєвого циклу «підготовка до реорганізації, ліквідації або зміни виду діяльності». Закономірним етапом у розвитку бізнесу може стати реорганізація, ліквідація або зміна виду діяльності. Даний етап наступає у разі вживання невдалих заходів у період погіршення фінансових показників (фінансової кризи). У цій ситуації компанія або близька до банкрутства, або вже визнана банкротом.

У разі ухвалення власниками рішення про реорганізацію або ліквідацію компанії найважливішим завданням податкового планування, є вибір форм і методів ведення поточної підприємницької діяльності. Якщо вирішено ліквідовувати організацію, то зусилля податкового планування направлені на мінімізацію податкових платежів з метою максимального скорочення витрат.

Якщо ж ухвалено рішення про зміну виду діяльності, то фактично дана фірма перестає існувати, але передбачається, що ви-

никне нова юридична особа з новою фінансовою стратегією, метою і завданнями. Таким чином, має місце завершений цикл життя суб'єкта господарювання: крах однієї організаційної форми зумовлює виникнення іншої на новому рівні. Підприємство знов повертається на етап створення бізнесу, але вже на іншому рівні. І як вже наголошувалося вище, найважливішими завданнями податкового планування стають вибір місце розташування і вибір організаційно-правової форми.

Таким чином, можна зробити висновок, що податкове планування — це відносно самостійний вид фінансово-управлінської діяльності, націлений на обґрунтування ухвалення управлінських рішень у галузі фінансів на всіх етапах життєвого циклу бізнесу з урахуванням податкових наслідків усіх рішень, що ухвалюються.

В сучасних умовах податкове планування стало органічною частиною управління підприємством, воно підпорядковане бізнес-концепції, фінансовій стратегії організації, її цілям і завданням. Сьогодні вибір фінансового вирішення для реалізації бізнес — концепції, подолання фінансової кризи підприємством, і фінансової стратегії повинен проводитися з урахуванням можливих податкових наслідків.

УДК 351. (336.14:352)

В. М. Тимків

ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ АВТОНОМІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЧИННИК РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Трансформаційні процеси у суспільно-політичній та економічній сферах, що відбуваються в Україні, безпосереднім чином пов'язані зі становленням і розвитком місцевого самоврядування. Протягом тривалого часу проблемам місцевого самоврядування не приділяється належна увага, що зрештою позначилося на рівні життя населення в українських містах і селах. Зміцнення інституту місцевого самоврядування в Україні значною мірою залежить від того, чи будуть створені умови для фінансової незалежності органів місцевого самоврядування, основу якої становлять місцеві бюджети.